

Bygherrerapport

VMÅ 2532 Svenstrup Gårde 4

Indholdsfortegnelse

1. Indledning	2
2. Landskabet og kulturhistorien	2
3. Udgravningsmetode	2
4. Undersøgelsens resultater	2
5. Faktuelle oplysninger	3
6. Litteratur	4

1. Indledning

I forbindelse med planlagt råstofindvinding ved Svenstrup Gårde blev der fra Vesthimmerlands Museums side foretaget prøvegravning på det berørte område.

Prøvegravningen resulterede i erkendelse af 1-2 formodede jordfæstegrave, 3 urnegrave samt en del andre anlæg. Det blev derfor besluttet, at der skulle foretages en regulær arkæologisk undersøgelse af det berørte areal (VMÅ 2532).

Prøvegravningen blev foretaget i august 2005 af mag.art. Niels Terkildsen. De arkæologiske undersøgelser strakte sig fra august 2005 til september 2005. Udgravningen blev forestået af stud.mag. Erling Mario Madsen, mag.art. Benita Clemmensen og mag.art. Niels Terkildsen.

Bygherre var Kroghs Stensiloer A/S. Den arkæologiske undersøgelse er finansieret af bygherren i henhold til museumslovens §27, stk 4 samt af Kulturarvstyrelsen (KUAS) i henhold til museumslovens §27, stk. 6. Lodsejer er Erling Sørensen. Muldafrømningen blev foretaget af Kroghs Stensiloer A/S.

2. Landskabet og kulturhistorien

Den undersøgte lokalitet ligger nær Blærevej ca. 3,5 km. nord for Aars (for den nøjagtige placering se vedlagte kort). Det undersøgte område lå på en lille knold i landskabet, og mod alle sider faldt terrænet jævnt.

I området øst og nordøst for pladsen er der i de senere år undersøgt flere store bopladser fra yngre bronzealder til yngre romersk jernalder (700 f.Kr – 400 e.Kr). Derudover er der registreret en del gravhøje i området. Arealet omkring Svenstrup Gårde er altså et område, hvor der er kendskab til stor forhistorisk aktivitet.

3. Udgravningsmetode

En arkæologisk udgravning ved den måde, at man starter med at rømme muldlaget af, i dette tilfælde med en gravemaskine. Når muldlaget er væk, er det muligt at se spor efter de forhistoriske anlæg. De fremstår som mørke pletter og plamager i den lyse undergrund. Dette er sporene efter de huller, som vore forfædre gravede til f.eks. husstolper, affald og grave. Alle anlæg bliver målt ind og tegnet i et fast målestoksforhold som oftest i 1:50. Udvalgte anlæg blev snittet med skovl og graveske, hvilket vil sige, at den ene halvdel af anlægget graves væk, hvorved dybden og formen kan registreres. Alle snittede anlæg blev tegnet i målestoksforhold 1:10 eller 1:20. Alle anlæg blev topnivelleret, og alle snittede anlæg blev desuden bundnivelleret. Udvalgte feltkoordinater blev indmålt med GPS, hvorved det var muligt at lave en nøjagtig geografisk placering af det udgravede felt.

4. Undersøgelsens resultater

Der blev fundet to formodede jordfæstegrave samt tre urnegrave. Da jordfæstegravene var fuldstændigt fundtomme, var det desværre umuligt at datere dem. Det er ligeledes vanskeligt

at datere urnegravene, da der heller ikke blev fundet sikkert daterbare genstande deri. De er dog sandsynligvis fra yngre bronzealder eller førromersk jernalder (1000 f.Kr – år 0). I denne periode kremerede man de afdøde, og ofte begravede man dem i urner. De fik kun få gravgaver (om nogen) med i urnen, hvorfor det ofte er ganske vanskeligt at datere gravene præcist.

Urnerne fra Svenstrup Gårde var desværre meget dårligt bevaret, og det var kun det allernederste af urnerne, der var tilbage. Det er derfor muligt, at der kan have været flere gravgaver i urnerne, men nu fandtes der blot lidt brændte menneskeknogler. Dog lå der i en af urnerne en enkelt ravperle, men denne perle er af en type, som det ikke er muligt at datere.



Ravperle fundet i urne

5. Faktuelle oplysninger

Vesthimmerlands Museums j.nr.:	VMÅ 2532 Svenstrupgårde 4
Sogn, herred, amt:	Aars, Aars, Aalborg
Dansk kulturhistorisk Centralregister:	Afventer registrering
Kulturarvstyrelsens j.nr.:	FOR 2003-2123-0237
Bygherre:	Kroghs Stensiloer A/S, Klim Strandvej 284 9690 Fjerritslev
Lodsejer:	Erling Sørensen, Oustrupvej 70, 9600 Aars
Samlet areal:	Ca. 430 m ²
Muldafrømning:	Kroghs stensiloer A/S
Deltagere i udgravningen:	Stud.mag. Erling Mario Madsen, mag.art. Benita Clemmensen, mag.art. Niels Terkildsen

Dokumentationsmaterialet bestående af beretning, tegninger, fund, fotos m.v. opbevares på Vesthimmerlands Museum, Søndergade 44, 9600 Aars.

Undersøgelsen er betalt af bygherren samt af Kulturarvstyrelsen.

6. Litteratur

I det følgende vil der blive foreslået litteratur, hvor det vil være muligt at finde uddybende materiale om de nævnte perioder og de nævnte typer af gravanlæg.

Jensen, Jørgen: Danmarks Oldtid bd. 2-3, 2002-2003.
Danmarkshistorien, Bronzealderen og jernalderen. Forlaget Sesam.

Vesthimmerlands Museum d. 25. januar 2006

Niels Terkildsen
Mag.art.